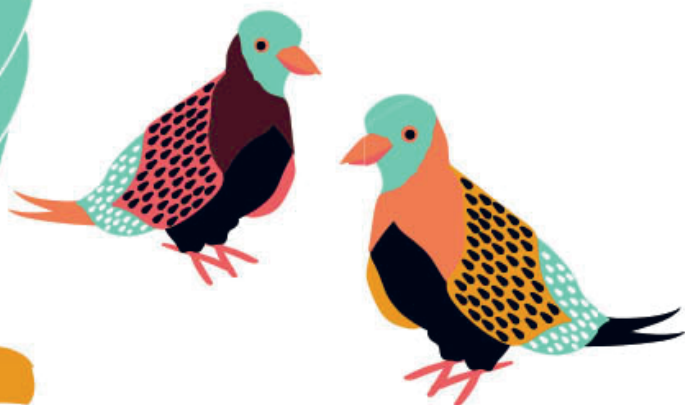

VIRGINIE GRIMALDI

Ooit zul je het begrijpen

Op onverwachte
momenten kunnen
de mooiste dingen
gebeuren...

XANDER

ROMAN

1

Maandag, regen, februari: de ideale combinatie voor een rot-dag.

Hoe dichterbij ik kom, hoe meer zin ik heb om terug te rijden. Ik sla een laan in, waar een bord aan een boom me erop wijst dat ik rechtdoor moet. Misschien ziet niemand het als ik nu omkeer. Ik kom uit op een parkeerterreintje waar al heel lang geen tuinman is geweest. Ik rijd eromheen en parkeer tegenover het grote gebouw.

B . . . AAR . . . HUIS LES TAMARIS

Als zelfs smeedijzeren letters er hier vandoor gaan, kan ik maar beter op mijn hoede zijn. Misschien zat er wel een fout in de vacaturetekst en is het helemaal geen bejaardentehuis en mag ik straks met barende vrouwen gesprekken voeren... Eerlijk gezegd spreekt dat me meer aan dan wat me daadwerkelijk te wachten staat. De laatste paar stappen naar de ingang lijken een eeuwigheid te duren.

Eerste tree. Ik kan nog weg.

Tweede tree. Ik hoef alleen maar terug te gaan naar mijn auto.

Derde tree. Er is toch niemand die het weet.

'Kom binnen, we verwachtten u al!' Ik ben nog niet bij de deur aangekomen of er verschijnt al een vrouw in de deuropening. Ze is lang, ze is stevig en ze heeft zoveel krullen dat ze die als potloodhouder gebruikt. Ik zoek naar een mentale nooduitgang, een excuus om te vluchten, maar er komt niets in me op. Dus ik glimlach beleefd, steek mijn hand uit en loop achter haar aan, mijn komende acht maanden tegemoet.

2

Haar hoge hakken weergalmen op de witte tegels. Ze loopt stevig door, ik volg op gepaste afstand. Twee tegels, ik ben te dichtbij; vier tegels, ik ben veilig.

Ik heb zin om te verdwijnen, onzichtbaar te worden, te sterven, op te lossen, om te keren, de tijd terug te draaien. Ja, dat is het. Kunnen we de tijd terugdraaien, alstublieft? Laten we een tijdje geleden afspreken, toen alles nog goed ging. Toen mijn leven nog niet op een horrorfilm leek waarin ik het meisje ben dat honderd keer met een kettingzaag neergehaald wordt en telkens weer opkrabbelt. Afspreken voordat alles een andere wending nam, voordat alles instortte. Voordat reageren op deze vacature me het beste idee allertijden leek.

Wat doe ik hier in godsnaam?

Onze voetstappen stoppen voor een witte deur. Mijn gastvrouw steekt een sleutel in het slot. Ik kijk op en zie een klein bordje.

ANNE-MARIE ROUILLAUX

DIRECTRICE

Met haar heb ik dus een paar keer aan de telefoon gesproken. Ze gaat naar binnen, loopt om haar bureau heen en gaat op haar stoel zitten.

‘Doe de deur maar dicht en neem plaats.’

Ik doe wat me gezegd wordt, terwijl ze een dossier openslaat en met samengeknepen ogen de inhoud bestudeert. Naast haar computerscherm staat een cactus, die meteen de toon zet. De wekker lijkt vertraagd de seconden weg te tikken. Of mijn hart klopt te snel, dat kan ook.

Ik neem een hap lucht en steek van wal. ‘Sorry dat ik te laat

ben. Er zijn wegwerkzaamheden bij Biarritz, het duurde waanzinnig lang voor ik voorbij het stoplicht was.'

Ze trekt het potlood uit haar haar en schrijft een paar woorden op een leeg vel.

'Dat geeft voor deze ene keer niet, maar ik hoop dat het hierbij blijft. We kunnen het ons niet veroorloven om de bewoners te laten wachten, snapt u?'

'Ja, dat begrijp ik.'

'Goed. Je kunt de ochtend gebruiken om je spullen uit te pakken, het tehuis te bekijken en jezelf een beetje wegwijs te maken. Vanmiddag heb je een afspraak met Léa Marnon, vanaf morgen vervang je haar. Om gezondheidsredenen kan ze niet blijven om je in te werken, maar ze zal je in een paar uur tijd zo veel mogelijk uitleggen. Dat moet voldoende zijn. Zoals ik aan de telefoon al zei, hebben we niet veel bewoners. Eenentwintig om precies te zijn, onder wie een echtpaar dat een studio deelt.'

'Oh, zijn er studio's?'

'Zo noemen we de woonruimtes,' antwoordt ze terwijl ze opstaat. 'Elke studio bestaat uit een kleine slaapkamer, een woongedeelte met kitchenette en een badkamer. Goed, als je verder geen vragen hebt, ga ik naar mijn volgende afspraak. Ga maar naar de receptie, dan brengt Isabelle je naar je studio.'

Ik sta op en loop ook naar de deur toe.

'Welkom bij Les Tamaris,' zegt ze met een glimlach, terwijl ze haar potlood weer in haar krullen schuift. 'Je weet het nog niet, maar je gaat het hier echt naar je zin krijgen!'

Met een gebaar nodigt ze me uit om de kamer te verlaten. Ik geloof dat de kans groter is dat ik met een eenhoorn bevriend raak dan dat ik het in een hospice naar mijn zin krijg. Deze vrouw is waarschijnlijk niet helemaal goed bij haar hoofd. Wat doe ik hier in vredesnaam?

3

Isabelle is zo mooi als haar voornaam doet vermoeden. Lange zwarte wimpers omlijsten haar groene ogen en ze heeft een glimlach waar geen tandbederf zich aan durft te wagen. Het is te zien dat de feeën die zich over haar wieg bogen net salarisverhoging hadden gekregen. Wanneer ik me voorstel, loopt ze om de balie heen om me te begroeten.

‘We tutoyeren elkaar, oké?’ Ze wacht niet op mijn reactie. ‘We tutoyeren iedereen hier, behalve Anne-Marie en de bewoners natuurlijk. Maar we noemen ze wel bij hun voornaam, dat klinkt aardiger. Jij bent dus Julia?’

‘Dat klopt.’

‘Ik heb gehoord dat je hier voor de duur van je aanstelling komt wonen. Kom, dan laat ik je je studio zien, die is in het bijgebouw.’ Ze pakt mijn hand beet en trekt me mee naar buiten, naar de voorkant van het gebouw. Op de betegelde parkeerplaats staan een tiental bomen en wat bankjes. Op een van de bankjes zit een oude dame die op een denkbeeldige bus lijkt te wachten. Wandelstok in de hand, zwartleren schoudertasje en de kleur van haar lippen afgestemd op haar roze mocassins.

‘Gaat het goed, Lucienne?’ vraagt Isabelle als we haar passeren.

De oude dame zoekt waar de stem vandaan komt en wanneer ze dat uiteindelijk vanachter haar getinte brillenglazen weet vast te stellen, glimlacht ze.

‘Het gaat heel goed, meisje. Ik wacht op mijn zoon om naar de markt te gaan. Oh ja, ik heb vanmorgen eindelijk mijn behoefte gedaan!’

‘Dat is nog eens goed nieuws!’ roept mijn nieuwe collega uit. ‘U weet wat ze zeggen: poep in de morgen, een dag zonder zorgen!’

Ik las even een pauze in. Mijn auto staat een paar meter verderop; als ik hard ren zien ze niet dat ik ervandoor ga. Maar door een soort gelatenheid loop ik verder achter Isabelle aan.

Het bijgebouw is een klein pand met twee verdiepingen op een meter of twintig afstand van het hoofdgebouw. Net als zijn grote broer is het uit steen opgetrokken en heeft het witte ramen en sierlijke balkons.

‘Er zijn hier zeven studio’s,’ legt Isabelle uit. ‘Vier op de begane grond, voor familieleden van bewoners die willen blijven overnachten, en voor oudere mensen die eerst willen kijken hoe het hier is voor ze hierheen komen. De drie studio’s op de eerste verdieping zijn voor het personeel. Loop maar mee, dan laat ik die van jou zien.’

‘Zijn de andere twee bezet?’ vraag ik, terwijl we de trap oplopen.

‘Ja, door Marine en Greg. Marine is verpleegkundige en woont hier sinds zij en haar vriend uit elkaar zijn. Ze is heel leuk, maar onder ons gesproken: ik vind haar een beetje te vrijpostig. Greg is activiteitenbegeleider. Hij woont hier omdat zijn appartement nu verbouwd wordt. Hij ziet er goddelijk uit, let maar op, maar toch mist hij iets, als je begrijpt wat ik bedoel... Nou, dit is je nieuwe huis!’

Isabelle doet een witte deur open en glipt als eerste naar binnen om me een rondleiding te geven. Die duurt niet lang, want er zijn maar twee vertrekken: een donkere badkamer voor mindervaliden en een lichte woon- en slaapkamer die zo te zien is ingericht door iemand die ver over de houdbaarheidsdatum heen was. Mijn nieuwe omgeving wordt gevormd door een mosterdkleurige tweezitsbank van velours, een ronde tafel met een kleedje erop, een buffetkast uit een onbestemde periode, een televisie uit de middeleeuwen, een smal bed tegen de muur en dikke bordeauxrode fluwelen gordijnen. Ik heb zin om te huilen, en dat is zeker niet van blijdschap.

‘En dan nu het hoogtepunt van de voorstelling!’ roept ze, terwijl ze de openslaande deur openmaakt. ‘Kijk eens wat een uitzicht!’

Ik ga bij haar op het balkon staan. Het park van het verzorgingstehuis strekt zich over tientallen meters uit. Er slingert een wit kiezelpad tussen de hoge bomen, de moestuin, de grote struiken en hier en daar een bankje door. Het gras, dat nergens in Baskenland zo groen is, lijkt wel nep. Helemaal achterin wordt het terrein begrensd door een hek. Daarachter is de leegte met daaronder de oceaan zover het oog reikt.

‘Is het niet prachtig?’ zegt ze trots.

‘Ja, echt heel mooi,’ antwoord ik, terwijl ik daadwerkelijk probeer te voelen hoe erg ik de zee heb gemist.

‘Ik had het je gezegd, toch? Het is hemels hier. Goed, ik laat je uitpakken. Als je me nodig hebt, weet je me te vinden.’

Ik ben zo in gedachten verzonken dat ik nauwelijks de deur hoor dichtgaan. Het uitzicht is schitterend, dat valt niet te ontkennen. Maar een bejaardentehuis als hemels bestempelen lijkt me op zijn zachtst gezegd optimistisch. Voor de duizendste keer vraag ik me af wat ik hier doe. Alsof ik dat nog niet wist...

Alles sloeg om op een zaterdagavond. De avond waarop mijn vader overleed.

4

Toen ik opnam klonk er een stilte. Het is nooit een goed teken als er gezegen wordt aan de telefoon.

‘Mama?’

Stilte.

‘Hoe is het, mama?’

Mijn lippen trilden. Alsof ze het eerder doorhadden dan ik.

Marc drukte op de pauzeknop terwijl ik overeind kwam en ophing. Mijn moeder had waarschijnlijk geen bereik. Of ze had per ongeluk gebeld. Ja, dat was het.

Toch belde ik haar terug om het zeker te weten. Ze nam op, haar stem baadde in tranen.

‘Lieverd, je vader heeft een hartaanval gehad.’

‘Gaat het goed met hem?’

Stilte.

‘Mama!’ Ik schreeuwde. ‘Mama, zeg dat het goed met hem gaat! Alsjeblieft...’

‘Hij is dood, liefje. Hij is dood...’

Ze vertelde wat er gebeurd was, maar er kwamen maar een paar woorden bij me binnen. *Keuken, braadstuk, gevallen, 112, hartmassage, niet gelukt, het spijt me*. Daarna hebben we minutenlang zwijgend gehuild, samen. Ik hield mijn telefoon heel stevig beet, ook al had ik liever mijn moeder stevig beet gehouden. Uiteindelijk hingen we op. Ik zei tegen Marc, mijn aanstaande, dat we verder konden kijken, en liet mijn hoofd op zijn buik vallen, alsof er niets aan de hand was. Elke vezel in mijn lijf verzette zich tegen de werkelijkheid.

Toen ik naar bed wilde gaan en mijn make-up verwijderde, weerkaatste de spiegel mijn doodsbanne blik en kreeg ik het pas vol in mijn gezicht gesmeten. Mijn vader was dood. Hij bestond niet meer. Hij zou nooit meer bestaan. Hij zou nooit meer in mijn wang knijpen en me Juju noemen, hij zou nooit meer mopperen omdat ik te laat was, hij zou nooit meer de krant in zijn groene fauteuil lezen, hij zou me niet naar het altaar brengen, hij zou nooit meer het kontje van het stokbrood eten voor hij aan tafel ging, hij zou nooit meer zijn schoenen voor de deur laten staan. Ik zou zijn haar niet wit zien worden, ik zou zijn stem nooit meer horen, ik zou nooit meer samen met hem om mama’s kookkunsten lachen, ik zou nooit meer mijn gezicht vertrekken als zijn stoppelbaard tegen mijn wangen prikte. Ik zou nooit meer papa zeggen.

Een van mijn grootste angsten was waarheid geworden. Het was zover, dat moment waarop alles een andere wending nam. Niets zou ooit nog hetzelfde zijn.

Ik zag hoe mijn weerspiegeling zich vervormde. Uit mijn keel kwam een dierlijke kreet. En daarna nog een. En toen nog heel veel meer. Ik schreeuwde tot ik helemaal buiten adem was, daar op mijn knieën in die kleine badkamer.

Ik wilde maar één ding: naar mijn familie toe, wegkruipen in mijn moeders armen, mijn zus stevig beethouden, dichtbij hem zijn. Maar ik zat in Parijs, zij zaten in Biarritz. Ik moest tot de volgende dag wachten om de eerstvolgende trein te pakken. Die nacht ontdekte ik wat pijn is.

Af en toe dacht ik een paar seconden aan iets anders dan wat er op dat moment speelde. Tot ik ineens weer geëlectrocuteerd werd door de waarheid. Mijn vader was dood. Ik lag languit in het zand, heerlijk rustig, en opeens sloeg er met veel geweld een golf over me heen.

De maanden daarop waren een opeenvolging van vloedgolven. Mijn vader, mijn vriend, mijn oma. Ik was aan het verdrinken. Dus toen ik vorige week deze vacature tegenkwam, zag ik een reddingsboei. Een verzorgingstehuis in Biarritz zocht met spoed een gediplomeerd psycholoog, in verband met een zwangerschapsverlof. Met mogelijkheid van huisvesting op locatie. Het werken met ouderen maakte me net zo enthousiast als het weghalen van spinnen, maar het was een kwestie van overleven.

De koude wind bezorgt me rillingen. Ik werp nog een laatste blik op mijn nieuwe omgeving en ga dan mijn koffers halen. Een zonnestraal boort zich door een wolk heen en verankert zich in de oceaan. In een vlaag van bijgeloof zie ik dit als een teken en opeens begin ik te hopen dat ik de juiste keuze heb gemaakt.

IJdele hoop, die al snel de kop in wordt gedrukt door Isabel-

les stem die door het park schalt: 'U heeft weer geen luiertegedaan, Paulette!'

5

De psycholoog is haar persoonlijke voorwerpen in een kistje aan het leggen als ik haar kantoor binnenloop. Met uitgestoken hand, en uitgestoken buik, komt ze me tegemoet.

'Ah, jij bent vast Julia! Ik ben Léa. Aangenaam.'

'Ja klopt, leuk je te ontmoeten. Heb je hulp nodig?'

'Ik ben bijna klaar,' antwoordt ze, terwijl ze een stapel boeken oppakt. 'Heeft Anne-Marie je verteld waarom ik wegga?'

'Je gaat met zwangerschapsverlof, dus ik neem aan dat je zwanger bent?'

'Vier maanden en ik heb nu al weeën. Ik moet zo veel mogelijk stress zien te vermijden, dus heeft de gynaecoloog me de ziektewet in gestuurd. Heb jij kinderen?'

'Nee.'

'Wij waren het al meer dan twee jaar aan het proberen, dus ik wil nu echt niet het risico nemen dat het door werk misgaat. Ik moet zeggen dat het werk hier best wel vermoeiend is... Waar werkte je eerst?'

'In Parijs, bij een kliniek voor plastische chirurgie.'

'Oh, wat gaaf! Kreeg je dan ook gratis operaties?'

'Alleen geslachtsverandering.'

Ze is even stil en probeert dan zo breed mogelijk te blijven glimlachen. 'Oh?'

Oké, ze denkt dat ik het meen. Ik overweeg of ik in detail zal vertellen hoe mijn penis is verwijderd, maar ik wil haar ook geen weeën bezorgen.

'Ik maakte een grapje. Nee, ik kreeg geen korting op opera-

ties, maar daar had ik ook niets aan gehad. Ik heb er te veel van gezien om er zin in te hebben.'

'Dat verbaast me niets... Hier is het eigenlijk net zo. Als je de hele dag met oude mensen te maken hebt, krijg je zin om jong te sterven. Goed, genoeg gekletst, aan het werk!'

Ze nodigt me uit om een rondje door het kantoor te maken. Ik sla mijn blocnote open om alles te kunnen onthouden.

'Alle dossiers van de bewoners zijn digitaal,' legt ze uit, terwijl ze op een aantal iconen achter elkaar klikt. 'Daar voeren we de gegevens in die elke dag verzameld worden, maar eigenlijk zit je maar weinig op kantoor. Je moet elke bewoner ten minste één keer per week zien en de gesprekken voer je in hun studio. Ze praten makkelijker in hun vertrouwde omgeving. Heb je al eerder met ouderen gewerkt?'

'Ik heb mijn eindstage op een geriatrische afdeling gelopen, maar dat is al een tijd geleden.'

'Dit werk is een geval apart, dat zal je nog wel merken. De ouderen hebben het idee dat ze niets aan ons hebben, dus zijn ze niet erg open. Ik vraag daarom alleen maar naar hun gemoedstoestand: meestal 'gaat het wel' en als dat niet zo is, schrijf je antidepressiva voor. Daar hoeft je niet moeilijk over te doen. Op hun leeftijd kun je niet veel meer voor ze betekenen.'

Applausje voor de psycholoog. Die redeneert als een kip zonder kop.

'Oh, nee? Ik dacht dat ze juist behoefte hadden om hun hart te luchten...'

'We zullen nog wel zien of jij het beter voor elkaar krijgt dan ik, maar ik betwijfel het. Ze zijn moeilijk. Ik zal je iets zeggen, ik ben behoorlijk blij dat ik eerder met verlof ga. Als jij het volhoudt tot ik terug ben, dan neem ik mijn petje voor je af. Nou kom, dan stel ik je aan iedereen voor en ga ik ervandoor.'

Léa vliegt als het ware naar de ontmoetingsruimte. Ik moet zowat rennen om haar bij te kunnen houden.

Ze heeft haast, wat ik wel snap. Als het kon, zou ik ook de

deur uit rennen. Haar sombere vooruitzicht heeft elk vonkje enthousiasme in me geblust. Ik had de minuscule optie opengehouden dat de bewoners van dit verzorgingstehuis misschien wel schattig waren en mijn mening over ouderdom konden bijstellen. Het is helder: dat gaat niet gebeuren.

Ik hou niet van ouderen. Om heel eerlijk te zijn is het niet zo dat ik ze haat, maar dat ik bang voor ze ben. Ze zijn vriendjes met de dood, terwijl ik hem liever als vijand zie. Ik loop er zó voor weg, dat ik tijdens geschiedenisles vaak spijbelde, omdat ik het te pijnlijk vond om de levens te bestuderen van mensen die alleen nog in boeken bestonden. En je moet toch zelf ook toegeven dat ze niet heel erg boeiend zijn. Niets lijkt zo veel op een oudje als een ander oudje, net zoals baby's en abrikooskleurige poedels. Ze hebben allemaal hetzelfde haar – of dit nu echt is of synthetisch – dezelfde kromme rug, dezelfde bril, dezelfde trillingen en dezelfde spijt in hun stem.

‘We zijn er!’ kondigt Léa aan.

De dubbele klapdeur is gesloten. Ze drukt de hendel omlaag en duwt. Ik klem mijn blocnote tegen mijn borst, als een papieren barrière tussen hen en mij, en loop de ontmoetingsruimte in.

Eenmaal binnen word ik verwelkomd door een halve cirkel van gerimpelde gezichten die in koor roepen: ‘Welkom Juli-aaaa!’

Ik zoek mentaal naar mijn meest professionele glimlach en plak hem op mijn gezicht. Hoe ga ik ze ooit allemaal uit elkaar houden?

6

Léa is vertrokken. Ze heeft me de sleutels van het kantoor

gegeven, naar niemand in het bijzonder gedag geroepen en zich daarna uit de voeten gemaakt met een haast die me niet bepaald geruststelde. Vanaf nu ben ik de psycholoog van bejaardenhuis Les Tamaris.

De angst moet wel in mijn ogen te zien zijn, want er komt een lange man met bruin haar – van wie ik zeker weet dat het geen bewoner is – breed lachend op me afgelopen.

‘Hoi, ik ben Greg, de activiteitenbegeleider. Valt niet mee zo’n eerste dag, hè?’

‘Ik voel me een beetje verloren, maar het gaat.’

‘Geen zorgen, het komt allemaal goed. Léa heeft je vast een verschrikkelijk beeld voorgehouden; die meid is het pessimisme zelve. Kom, dan gaan we daar verandering in brengen!’ Hij geeft me een arm en trekt me mee naar de bewoners, die zich niet verroerd hebben.

Eén voor één stelt hij ze aan me voor. Ik geef iedereen een hand en probeer hun voornamen te onthouden, maar dat geef ik al snel op. Ik weet er vijf te onthouden: Lucienne, de dame met de zwarte handtas die vanmorgen op het witte bankje op haar zoon wachtte; Léon, die niet de moeite neemt om van zijn smartphone op te kijken; Maryline, die trots een sjerp om heeft met ‘Miss Oma 2004’ erop; Louise, die mijn hand iets langer vasthoudt dan de rest en tenslotte Gustave, die ‘Hallo Jennifer, Lopez door,’ zegt en hard lacht als ik vinnig antwoord dat ik Julia heet.

Het duurt een paar seconden voor ik zijn woordgrap begrijp. Hij is ook degene die, nadat ik de laatste hand geschud heb, in zijn handen klapt en ‘speech, speech!’ begint te roepen. Zijn medebewoners gaan daar direct in mee. Greg knikt naar me, wat me geen keuze laat.

Ik schraap mijn keel, zet mijn nagels in mijn blocnote en steek van wal met mijn omroepstem: ‘Goedemorgen allemaal, ik ben Julia – uw nieuwe psycholoog. Vanaf morgen kom ik elke week bij u langs op uw kamer om te kijken hoe het met u gesteld is. Uiteraard ben ik altijd beschikbaar als u me nodig

heeft. Ik ben heel blij dat ik hier bij Les Tamaris met u mag samenwerken en ik zal mijn best doen om u dagelijks te begeleiden.'

Mijn speech krijgt een lauw applausje. De bewoners vertrekken, met of zonder stok, rolstoel of rollator, en Greg komt bij me staan.

'Je moet volgende keer iets harder praten, want veel bewoners horen slecht. Maar je hebt het er goed vanaf gebracht, Léon deed niet eens heel vervelend.'

'Is Léon degene die de hele tijd op zijn telefoon zat?'

'Ja, die, een echte nerd. Hij komt nooit van zijn scherm los, behalve om te mopperen of te klagen. Ik probeer al twee jaar tevergeefs zijn goede eigenschappen te ontrafelen. Ik heb meer kans om een plekje zonder botox in Madonna's gezicht te vinden, dan iets van menselijkheid bij Léon te ontdekken.'

Voor de eerste keer sinds ik hier ben moet ik lachen. Iets te hard, en iets te lang, maar ik kan me niet inhouden, alsof elke lachsalvo een angstdeeltje afvuurt.

'Ik heb nog even voor bingo begint, zal ik je in de tussentijd door het gebouw rondleiden?' vraagt hij.

Ik ga graag op zijn aanbod in, en dat niet alleen omdat zijn glimlach een plaatsje tussen de zeven wereldwonderen verdient. Ik ken deze plek niet en ik voel me net een nieuwe leerling aan het begin van het schooljaar die blij is dat een vriendje me bij de hand neemt. Terwijl ik hem volg en me klaarmaak om alle informatie die hij geeft in mijn blocnote te noteren, hoor ik een bibberige stem achter me.

'Ze is knapper dan die andere, maar ze ziet er nog onaardiger uit.'